

सन्धिखर्क नगरपालिका

स्थानीय राजपत्र

सन्धिखर्क नगरपालिकाद्वारा प्रकाशित

खण्ड ९, संख्या ७, मिति २०८२/०४/०७

भाग-२

सन्धिखर्क नगरपालिकाको सूचना

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ को उपदफा (३) बमोजिम सन्धिखर्क नगरपालिका नगर कार्यपालिकाले बनाएको “सन्धिखर्क नगरपालिकाको स्थानीय पूर्वाधार मर्मत सम्भार कोष सञ्चालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि, २०८२” सर्वसाधारणको जानकारीका लागि प्रकाशन गरिएको छ।

सन्धिखर्क नगरपालिकाको स्थानीय पूर्वाधार मर्मत सम्भार कोष सञ्चालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि, २०८२

नगर कार्यपालिकाबाट स्वीकृत मिति: २०८२/०४/०७

प्रस्तावना:

सन्धिखर्क नगरपालिकामा हाल सम्म निर्माण भएका विभिन्न पूर्वाधार आयोजनाहरूलाई दिगोरूपमा सञ्चालन गर्न र सो आयोजनाबाट प्राप्त हुने लाभहरूलाई लामो अवधिसम्म प्राप्त गर्न त्यस्तो आयोजनाको व्यवस्थित रूपमा मर्मत सम्भारको कार्य सञ्चालन गर्ने सम्बन्धमा आवश्यक व्यवस्था गर्न वाञ्छनीय भएकोले, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ को उपदफा (२) ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी सन्धिखर्क नगरपालिकाले यो “कार्यविधि” बनाएको छ ।

परिच्छेद-१

प्रारम्भिक:

१. सङ्क्षिप्त नाम र प्रारम्भ:

- (१) यो कार्यविधिको नाम “सन्धिखर्क नगरपालिकाको स्थानीय पूर्वाधार मर्मत सम्भार कोष सञ्चालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि, २०८२” रहेको छ ।
- (२) यो “कार्यविधि” कार्यपालिकाको बैठकबाट स्वीकृत भई राजपत्रमा प्रकाशन भएको मिति देखि प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषा: विषय वा प्रसँगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा,

- (क) “उपभोक्ता” भन्नाले पूर्वाधार आयोजनाबाट प्रत्यक्ष लाभान्वित हुने पूर्वाधार आयोजना सञ्चालन हुने क्षेत्रभित्रका स्थायी तथा अस्थायी रूपमा बसोबास गर्ने व्यक्ति सम्झनु पर्दछ ।
- (ख) “उपभोक्ता समिति” भन्नाले पूर्वाधार आयोजनाको योजना तर्जुमा, योजना कार्यान्वयन तथा सञ्चालन, व्यवस्थापन, रेखदेख र मर्मत सम्भार गर्नका लागि उपभोक्ताहरूले आफुहरूमध्येबाट गठन गरेको समिति सम्झनु पर्दछ ।
- (ग) “कोष” भन्नाले नगरपालिकाले पूर्वाधार आयोजनाको नियमित मर्मत सम्भार प्रयोजनार्थ नगरपालिकाले स्थापना गरेको मर्मत सम्भार कोष सम्झनु पर्दछ ।
- (घ) “नगरपालिका” भन्नाले सन्धिखर्क नगरपालिकालाई सम्झनु पर्दछ ।
- (ङ) “पूर्वाधार आयोजना” भन्नाले सन्धिखर्क नगरपालिकाबाट पूर्ण वा आंशिक लागत साझेदारीमा सञ्चालित पूर्वाधार आयोजना, कार्यक्रम वा परियोजना सम्झनु पर्दछ र सो शब्दले सन्धिखर्क नगरपालिकाबाट सूचिकृत भएको गैह्र सरकारी संघ/सस्था

र गैह नाफामूलक संस्था वा अन्य सामुदायिक संस्थाहरू एवम् विकास साझेदारहरूको सहयोगमा निर्माण सम्पन्न भएका पूर्वाधार आयोजनाहरू समेत जनाउँछ ।

(च) “मर्मत सम्भार” भन्नाले निर्माण सम्पन्न भएका पूर्वाधार आयोजनाहरूको मर्मत सम्भार र आयोजनाहरूको दिगोपनाको लागि गरिने क्रियाकलापसमेतलाई सम्झनु पर्दछ ।

(छ) “वडा” भन्नाले सन्धिखर्क नगरपालिकाका सबै वडा सम्झनु पर्दछ ।

(ज) “समिति” भन्नाले पूर्वाधार आयोजनाहरूको मर्मत सम्भार कोष सञ्चालन तथा व्यवस्थापन समिति सम्झनु पर्दछ ।

(झ) “संरक्षण/मर्मत सम्भार समिति” भन्नाले सार्वजनिक खरिद सम्बन्धी प्रचलित कानून बमोजिम निर्माण व्यवसायी मार्फत निर्माण सम्पन्न हुने पूर्वाधार आयोजनाहरूको मापदण्ड अनुरूपको गुणस्तर कायम गर्न तथा निर्माण सम्पन्न पश्चात सो आयोजनाको संरक्षण, व्यवस्थापन तथा मर्मत सम्भार गर्न पूर्वाधार आयोजनाका लाभग्राहीहरू मध्येबाट गठन भएको समिति सम्झनु पर्दछ ।

(ञ) “सम्झौता” भन्नाले पूर्वाधार आयोजनाको निर्माण, सञ्चालन, व्यवस्थापन र मर्मत सम्भार गर्नको लागि नगरपालिका र निर्माण व्यवसायी वा उपभोक्ता समिति बिच भएको लिखित करारनामा वा कबुलियतनामा सम्झनु पर्दछ ।

३. कार्यविधिको पालना गर्नुपर्ने: सन्धिखर्क नगरपालिका क्षेत्रभित्र निर्माण भएका पूर्वाधार आयोजनाहरूको निर्माण, सञ्चालन, तथा मर्मत सम्भार कार्यको लागि गठित संरक्षण समिति समिति, तथा सन्धिखर्क नगरपालिकासँग सहकार्य गर्ने निर्माण व्यवसायी संघ, विकास साझेदारहरू तथा पूर्वाधार विकास कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने सबै सरोकारवालाहरूले पूर्णरूपमा यो कार्यविधिको पालना गर्नु पर्नेछ ।

४. कार्यविधिको उद्देश्य: यस कार्यविधिको उद्देश्य देहाय बमोजिम रहेको छ:

(क) सन्धिखर्क नगरपालिकाको क्षेत्राधिकार भित्र निर्माण भएका पूर्वाधार आयोजनाहरूलाई दिगो रूपमा सञ्चालन गर्नु,

(ख) उपभोक्ता समिति, मर्मत सम्भार/संरक्षण समिति तथा नगरपालिकालाई पूर्वाधार आयोजनाको सञ्चालन तथा मर्मत सम्भारमा जवाफदेही बनाउनु,

- (ग) नगरपालिकामा कार्यरत सरकारी, गैह सरकारी तथा गैह नाफामूलक संघ/संस्था वा अन्य सामुदायिक संस्थाहरूलाई पूर्वाधार आयोजना सम्बन्धी क्रियाकलापहरू सञ्चालन गर्दा पूर्ण जिम्मेवार बनाउनु ,
- (घ) आयोजनाबाट लाभग्राहीहरूले दीर्घकालसम्म लाभ र सेवा प्राप्त गर्न सक्ने अवस्था सिर्जना गर्नु,
- (ङ) नगरपालिकाको क्षेत्राधिकार भित्र निर्माण भएका पूर्वाधार आयोजनाहरूको वार्षिक रुपमा विस्तृत विवरण अनुसूची-१ बमोजिम अध्यावधिक गरी मर्मत सम्भार सम्बन्धी योजना तर्जुमामा सहयोग पुऱ्याउनु ,
- (च) पूर्वाधार आयोजनाहरूको योजनाबद्ध र नियमित रुपमा मर्मत सम्भारका कार्यहरू गर्नु गराउनु ।

परिच्छेद-२

स्थानीय पूर्वाधार मर्मत सम्भार कोष सञ्चालन तथा व्यवस्थापन प्रक्रिया:

५. पूर्वाधार आयोजनाको वर्गीकरण: (१) मर्मत सम्भार प्रयोजनको लागि पूर्वाधार आयोजनाको वर्गीकरण देहाय बमोजिम हुनेछ:-
 - (क) सामुदायिक पूर्वाधार: निश्चित उपभोक्ताहरू लाभान्वित हुने प्रकृतिका (जस्तै खानेपानी, सिँचाई, लघु जलविद्युत, सामुदायिक भवन, आदि) आयोजनाहरू,
 - (ख) सार्वजनिक पूर्वाधार: निश्चित उपभोक्ता मात्र नभइ ठुलो सङ्ख्यामा उपभोक्ताहरू लाभान्वित हुने प्रकृतिका (जस्तै: ग्रामिण तथा कृषि सडकहरू, झोलुङ्गे तथा ट्रेयल पुल, कल्भर्ट आदि) आयोजनाहरू र
 - (ग) मिश्रित प्रकृतिका: (निजी, सामुदायिक र सार्वजनिक) पूर्वाधार आयोजनाहरू जसबाट निजी सम्पत्तिहरू संरक्षण गर्ने, बाढी नियन्त्रण गर्ने आयोजनाहरू जस्तै: जैविक तथा जलवायु उत्थानशिल आयोजना, तारजाली तटबन्ध, पहिरो नियन्त्रण गर्न सञ्चालन गरिने क्रियाकलाप आदि आयोजनाहरू
६. मर्मत सम्भार गरिने पूर्वाधार आयोजनाको छनोट प्रक्रिया:
 - (१) नगरपालिका भित्र निर्माण सम्पन्न भएका भौतिक पूर्वाधारहरूबाट समुदायलाई दीर्घकालिन प्रतिफल दिलाउन र राज्यको स्रोतसाधनको सही उपयोग र सुरक्षा गर्नको लागि यस कार्यविधि अन्तर्गत सञ्चालित मर्मत सम्भार कोषबाट कुनै पनि स्थानीय पूर्वाधार संरचनाको कुल लागतको २५ प्रतिशत भन्दा कम लागतमा मर्मत सम्भार हुने आयोजना हुनु पर्नेछ ।

- (२) समुदायस्तरका मर्मतसम्भार/संरक्षण समितिले आवश्यकता र औचित्यता अनुसार आ-आफ्नो योजनाहरूको मर्मत सम्भारको लागि पूर्वाधार विकास तथा वातावरण व्यवस्थापन शाखाले तोकेबमोजिमको ढाँचामा फारम भरी सम्बन्धित वडा कार्यालयमा पेस गर्नु पर्नेछ । यसरी माग भइ आएको मर्मत सम्भार गर्नु पर्ने आयोजनाहरूलाई सम्बन्धित वडा कार्यालयले अनुसूची-२ अनुसारको ढाँचामा विवरण तयार गर्नेछ ।
- (३) उपदफा (१) बमोजिम विवरण पेस गर्दा वडा कार्यालयले विवरणमा उल्लिखित पूर्वाधार योजनाहरू मध्येबाट तत्काल मर्मत सम्भार गर्नु पर्ने पूर्वाधार आयोजनाहरूको प्राथमिकीकरण गरी मर्मत सम्भारका लागि दफा ७ बमोजिम गठन भएको स्थानीय पूर्वाधार मर्मत सम्भार कोष सञ्चालन तथा व्यवस्थापन समितिमा पेस गर्नु पर्नेछ ।
- (४) स्थानीय पूर्वाधार मर्मत सम्भार कोष सञ्चालन तथा व्यवस्थापन समितिले वडाहरूबाट सिफारिस भइ आएका मर्मत सम्भार गर्नु पर्ने पूर्वाधार आयोजनाहरूको प्राथमिकीकरणको लागि विषयगत समितिमा पठाउनु पर्नेछ ।
- (५) विषयगत समितिले अध्ययन गरी मर्मत सम्भार गर्नु पर्ने पूर्वाधार आयोजनाहरूको प्राथमिकता सहितको विवरण स्थानीय पूर्वाधार मर्मत सम्भार कोष व्यवस्थापन तथा सञ्चालन समितिको बैठकमा पेस गर्नुपर्नेछ ।
- (६) आयोजनाहरूको मर्मत सम्भारको लागि छनोट गर्दा सम्बन्धित विषयगत समितिले मर्मत सम्भारको लागि प्राथमिकता सहित पेस गरेका आयोजनाहरूलाई आधार मानी निर्णय गर्नु पर्नेछ ।
- (७) उपदफा (२) बमोजिम मर्मत सम्भार गर्नु पर्ने पूर्वाधार आयोजनाहरू स्थानीय पूर्वाधार मर्मत सम्भार कोष सञ्चालन तथा व्यवस्थापन समितिमा पेस गर्नुपूर्व लागत अनुमान तथा सम्भाव्यता अध्ययन समेत गर्नु पर्ने भएमा सम्बन्धित वडा कार्यालयले पूर्वाधार विकास तथा वातावरण व्यवस्थापन शाखासँगको समन्वयमा प्राविधिक लागत अनुमान तथा सम्भाव्यता अध्ययन सम्पन्न गरी सो समेत संलग्न गरी पेस गर्नु पर्नेछ ।
- (८) उपदफा (२) बमोजिम पूर्वाधार आयोजनाको मर्मत सम्भारको प्राथमिकीकरण गर्दा मर्मत सम्भार कोष स्थापनामा योगदान पुऱ्याएका योजनाहरूलाई मर्मत सम्भारको लागि उच्च प्राथमिकता दिनु पर्नेछ ।

७. स्थानीय पूर्वाधार मर्मत सम्भार कोष सञ्चालन तथा व्यवस्थापन समितिको गठन तथा परिचालन:

(१) स्थानीय पूर्वाधार मर्मत सम्भार कोष सञ्चालन तथा व्यवस्थापन समितिमा (कम्तीमा तेत्तीस (३३) प्रतिशत महिला सहित) पूर्वाधार आयोजना सञ्चालन गर्ने विषयगत समितिको प्रतिनिधित्व समेत हुने गरी ७ देखि ११ जना सम्मको समिति हुनेछ ।

(२) स्थानीय पूर्वाधार मर्मत सम्भार कोष सञ्चालन तथा व्यवस्थापन समितिमा देहाय बमोजिमका पदाधिकारीहरू रहने छन्।

(क) नगर प्रमुख - संयोजक

(ख) नगर उपप्रमुख - सह-संयोजक

(ग) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत - सदस्य

(घ) संयोजकले तोकेको महिला कार्यपालिका सदस्य २ जना - सदस्य

(ङ) प्रशासन योजना तथा अनुगमन शाखा प्रमुख - सदस्य

(च) आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख - सदस्य

(छ) शिक्षा, युवा तथा खेलकुद शाखा प्रमुख - सदस्य

(ज) आन्तरीक लेखा परीक्षण शाखा प्रमुख - सदस्य

(झ) वन वातावरण शाखा हेर्ने अधिकृत कर्मचारी - सदस्य

(ञ) पूर्वाधार तथा सहरी विकास शाखा प्रमुख (ईन्जिनियर) - सदस्य-सचिव

(३) समितिको बैठक कम्तीमा ३ महिनामा एक पटक बस्नेछ र आवश्यक परेमा जुनसुकै बखत पनि बस्न सक्नेछ ।

(४) समितिले बैठकमा आवश्यकता अनुसार अन्य आवश्यक व्यक्ति वा विज्ञलाई सदस्यको रूपमा आमन्त्रित गर्न सक्नेछ ।

८. स्थानीय पूर्वाधार मर्मत सम्भार कोष सञ्चालन तथा व्यवस्थापन समितिको काम कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछन् ।

(क) समितिले वडा कार्यालयहरूबाट मर्मत सम्भारको लागि पेस गरेका पूर्वाधार आयोजनाहरूको आवश्यक प्रकृयाहरू, आर्थिक श्रोत समेतका विषयहरू यकिन गरी कार्यान्वयनको लागि निर्णय गर्ने ।

(ख) दफा (५) बमोजिम पूर्वाधार आयोजनाहरूको विवरण अभिलेखीकरण तयार गर्न सम्बन्धित शाखाहरूलाई लगाउने ।

- (ग) जनश्रमदान, सहयोगी निकाय वा नगरपालिकाको आफ्नै श्रोतबाट कम्तीमा विगत ५ वर्ष देखि चालु आर्थिक वर्ष सम्ममा निर्माण कार्य सम्पन्न भएका आयोजनाहरू अभिलेखीकरण गर्नुपर्नेछ । तर ग्रामिण तथा कृषि सडक, पुल तथा भवन, सिँचाई लगायतको पूर्वाधार आयोजनाहरूको हकमा चालु अवस्थाका वा आंशिक मर्मत गर्दा सञ्चालनमा आउन सक्ने अवस्थामा रहेका आयोजना पुरानो भए पनि अभिलेखीकरण गर्नु पर्नेछ ।
- (घ) समितिले नगरपालिका अन्तर्गतका पूर्वाधार आयोजनाहरूको अवस्था विश्लेषण गरी सम्बन्धित विषयगत समितिमा पठाउनु पर्नेछ ।
- (ङ) विषयगत समितिले आफ्नो विषयगत क्षेत्रभित्रका योजनाहरूलाई भौगोलिक सूचना प्रणालीमा नक्साङ्कनको लागि आवश्यक प्रबन्ध मिलाउने छ ।
- (च) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै विपद्को कारण प्राथमिकता सूचिमा रहेको भन्दा अन्य आयोजनाहरूको मर्मत सम्भार गर्नुपर्ने अवस्था आएमा कार्यपालिकाको निर्णय अनुसार विपद् व्यवस्थापन ऐन, २०७४ र सन्धिखर्क नगरपालिकाको विपद् व्यवस्थापन ऐन, २०७८ एवम् अन्य प्रचलित कानूनले तोकेको प्रक्रिया अनुसार आयोजनाहरूको मर्मत सम्भार कार्य गर्नु पर्नेछ ।
- (छ) निर्माण व्यवसायी मार्फत निर्माण गरिएका पूर्वाधार आयोजनाहरू न्यून गुणस्तरको कारणबाट पूर्ण वा आंशिक रूपमा सञ्चालन नरहेको भएमा कार्यपालिकाले निश्चित अवधिसम्मको लागि त्यस्ता आयोजनाहरूको मर्मत सम्भार वा पुनः निर्माण कार्य सो आयोजनाको निर्माण गर्ने निर्माण व्यवसायीबाट नै खर्च बेहोर्ने गरी आवश्यक निर्णय गर्नेछ ।

९. निर्माण व्यवसायीबाट निर्माण भएका आयोजना: दफा (५) बमोजिम निर्माण व्यवसायी मार्फत निर्माण गरिएका पूर्वाधार आयोजनाहरू न्यून गुणस्तरको कारण बाहेक अन्य कारणबाट पूर्ण वा आंशिक रूपमा सञ्चालनमा नरहेको भएमा कार्यपालिकाले त्यस्ता आयोजनाहरूको मर्मत सम्भार वा पुनः निर्माणको लागि आवश्यक व्यवस्था गर्नु पर्नेछ ।

१०. पुराना र जीर्ण योजनाको मर्मत सम्भार: धेरै पुराना वा जीर्ण अवस्थाका पूर्वाधार आयोजनाहरू पुनःनिर्माण गर्नु पर्ने भएमा पहिलो पटकको लागि मर्मत सम्भार कार्यक्रम अन्तर्गत समावेश गरिने छैन । यस्ता पूर्वाधार आयोजनाहरूको पुनःनिर्माण कार्य नयाँ योजना सञ्चालन कै प्रक्रिया अनुसार हुनेछ ।

११. पूर्वाधार आयोजनाको जिम्मेवारी हस्तान्तरण:

- (१) उपभोक्ता समिति मार्फत निर्माण सञ्चालन भइ सम्पन्न भएका पूर्वाधार आयोजनाहरूको हकमा कार्यपालिकाले त्यस्ता आयोजनाहरूको संरक्षण, व्यवस्थापन तथा मर्मत सम्भारको लागि सम्बन्धित उपभोक्ता समितिलाई हस्तान्तरण गरी अनुसूची-३ बमोजिमको ढाँचामा पूर्वाधार आयोजना हस्तान्तरणको प्रमाणपत्र दिनुपर्नेछ ।
- (२) निर्माण व्यवसायी मार्फत निर्माण भइ सम्पन्न भएका सामुदायिक पूर्वाधार आयोजनाहरूको हकमा कार्यपालिकाले आयोजनाबाट प्रत्यक्ष लाभान्वित हुने उपभोक्ताहरू मध्येबाट सो आयोजनाको संरक्षण, व्यवस्थापन तथा मर्मत सम्भारको लागि संरक्षण समिति गठन गरी सो समितिलाई पूर्वाधार योजनाको हस्तान्तरणको प्रमाण पत्र दिनुपर्नेछ ।
- (३) उपदफा (१) र (२) बमोजिम पूर्वाधार आयोजना हस्तान्तरण गर्दा कार्यपालिकाले त्यस्तो आयोजनाको संरक्षण, व्यवस्थापन तथा मर्मत सम्भारको लागि उपभोक्ता समिति वा संरक्षण समिति, वेडा कार्यालय र नगरपालिका एवम् अन्य सहयोगी निकायको जिम्मेवारी प्रष्टसँग उल्लेख गर्नु पर्नेछ ।
- (४) निर्माण व्यवसायी मार्फत निर्माण सम्पन्न गरिने सामुदायिक पूर्वाधार आयोजनाहरू कार्यान्वयन गर्दा त्यस्ता आयोजनाहरूबाट प्रत्यक्ष लाभान्वित हुने समुदाय वा उपभोक्ताहरूलाई आयोजना निर्माणको सबै चरणहरूमा नै प्रत्यक्ष रूपमा सहभागी गराउनु पर्नेछ ।

१२. मर्मत सम्भार सम्बन्धी सचेतना र क्षमता विकास:

- (१) पूर्वाधार आयोजनाको योजना तर्जुमाको प्रारम्भिक चरणदेखि नै यस कार्यविधिवमोजिम मर्मत सम्भार सम्बन्धमा सचेतना अभिवृद्धि कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्नेछ ।
- (२) मर्मत सम्भार सम्बन्धी समझौता पत्रमा उल्लेख भएका प्रावधानहरूलाई सम्बन्धित उपभोक्ता समिति वा संरक्षण समितिहरूलाई अभिमुखीकरण गरी मर्मत सम्भार सम्बन्धी व्यवस्थाको लागि आवश्यक पहल गर्न उपभोक्ता वा संरक्षण समितिको क्षमतामा अभिवृद्धि सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ ।

- (३) पूर्वाधार आयोजनाको मर्मत सम्भार तथा रेखदेख गर्ने कार्यका लागि आयोजनाको प्रकृति अनुसार उपभोक्ता समितिले आयोजना कार्यान्वयन हुनु पूर्व नै मर्मत सम्भार कार्यकर्ता छनोट गर्नु पर्नेछ ।
- (४) उपदफा (३) बमोजिम छनोट भएका मर्मत सम्भार कार्यकर्ताको क्षमता विकास गर्न सम्बन्धित पूर्वाधार आयोजना सम्पन्न हुनुपूर्व प्रारम्भिक तालिमको व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।
- (५) उपदफा (३) बमोजिम छनोट भएका मर्मत सम्भार कार्यकर्ताको भूमिका अनुसूची-४ मा उल्लेख भए बमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद - ३

स्थानीय पूर्वाधार आयोजनाको मर्मत सम्भार तथा सञ्चालन

१३. सामुदायिक पूर्वाधार आयोजनाहरू:

- (१) निश्चित उपभोक्ताहरू लाभान्वित हुने प्रकृतिका पूर्वाधार आयोजनाहरू (जस्तै खानेपानी, सिँचाइ, लघु जलविद्युत, सार्वजनिक भवन आदि उपभोक्ता समितिले निर्माण गरेको भए त्यस आयोजनाको मर्मत सम्भार गर्ने दायित्व सम्बन्धित उपभोक्ता समितिको हुनेछ ।
- (२) उपभोक्ता समितिको गठन तथा परिचालन नगरपालिकाको “उपभोक्ता समिति गठन परिचालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यविधि, २०७४” बमोजिमको हुनेछ ।
- (३) उपभोक्ता समितिबाट निर्माण भएका पूर्वाधार आयोजनाहरूको मर्मत सम्भार कार्य उपभोक्ता समितिको क्षमताले सम्भव नभएमा नगरपालिका वा अन्य निकायको सहयोग लिई सम्बन्धित उपभोक्ता समितिले गर्नु पर्नेछ ।
- (४) उपदफा (३) बमोजिम आयोजनाको मर्मत सम्भार गर्नुपर्ने भएमा सो सम्बन्धमा नगरपालिकाले तोकेको प्रक्रिया पूरा गरी मर्मत सम्भार कार्य सम्पन्न गर्नु पर्नेछ ।
- (५) निर्माण व्यवसायी मार्फत सञ्चालन भएको पूर्वाधार आयोजनाको हकमा सो आयोजनाबाट प्रत्यक्ष लाभान्वित हुने उपभोक्ताको अधिकतम सहभागितामा सम्बन्धित आयोजना स्थलमा ७ जना सम्मको मर्मत सम्भार/संरक्षण समिति गठन गर्नु पर्नेछ ।

- (६) उपदफा (५) बमोजिम मर्मत सम्भार/संरक्षण समिति गठनको लागि मिति, समय, स्थान र विषय समेत स्पष्ट उल्लेख गरी कम्तीमा ७ दिन अगावै सार्वजनिक रुपमा सम्बन्धित उपभोक्ताहरूलाई जानकारी गराउनु पर्नेछ ।
- (७) संरक्षण समिति गठन गर्दा नगरपालिका वा वडा कार्यालयले तोकेको प्रतिनिधिको रोहवरमा गर्नु पर्नेछ ।
- (८) आयोजनाको दीर्घकालिन मर्मत सम्भार तथा व्यवस्थापनको लागि आयोजनाको प्रकृति अनुसार स्थानीय मर्मत सम्भार कार्यकर्ता मर्मत सम्भार/संरक्षण समितिले छनोट गरी आयोजनाको सुरुवाती चरण देखि नै परिचालन गर्न सक्नेछ ।
- (९) यस दफा बमोजिम पूर्वाधार आयोजनाको संरक्षण, व्यवस्थापन तथा मर्मत सम्भारको लागि गठन हुने उपभोक्ता वा संरक्षण समिति र नगरपालिकाको काम कर्तव्य र अधिकार अनुसूची-५ मा उल्लेख भए बमोजिमको हुनेछ ।

स्पष्टीकरण: यस दफाका उपदफाहरूमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि विपद्को कारणले पूर्वाधार आयोजनाको क्षति भई पुनःनिर्माण वा मर्मत सम्भार गर्नु पर्ने भएमा विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी प्रचलित सङ्घीय कानून र सन्धिखर्क नगरपालिकाको विपद् व्यवस्थापन ऐन, २०७८ मा तोकिएबमोजिम आयोजनाको पुनःनिर्माण वा मर्मत सम्भार गर्नु पर्नेछ ।

१४. सार्वजनिक आयोजना:

- (१) निश्चित उपभोक्ता मात्र नभई ठुलो सङ्ख्याका उपभोक्ताहरूले लाभ लिने प्रकृतिका आयोजनाहरू (जस्तै ग्रामिण तथा कृषि सडकहरू, झोलुङ्गे तथा ट्रेयल पुल, कल्भर्ट आदि) तथा मिश्रित प्रकृतिका पूर्वाधार आयोजनाहरू उपभोक्ता समितिले निर्माण गरेको भएमा त्यस्तो योजनाको मर्मत सम्भार गर्ने दायित्व सम्बन्धित उपभोक्ता समितिको हुनेछ ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम पूर्वाधार आयोजनाहरूको मर्मत सम्भार कार्य उपभोक्ता समितिको क्षमताले नसक्ने भएमा उपभोक्ता समितिले नगरपालिका वा अन्य निकायको सहयोग लिई सो आयोजनाको मर्मत सम्भार गर्नु पर्नेछ ।
- (३) यस दफामा उल्लेखित व्यवस्थाको अतिरिक्त सार्वजनिक वा मिश्रित प्रकृतिका पूर्वाधार आयोजनाको मर्मत सम्भार सम्बन्धी अन्य प्रक्रिया प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ ।

स्पष्टीकरण: यस दफाका उपदफाहरूमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि विपद्को कारणले पूर्वाधार आयोजनाको क्षति भइ पुनःनिर्माण वा मर्मत सम्भार गर्नु पर्ने भएमा विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी प्रचलित सङ्घीय र सन्धिखर्क नगरपालिकाको विपद् व्यवस्थापन ऐन, २०७८ मा तोकिएबमोजिम आयोजनाको पुनःनिर्माण वा मर्मत सम्भार गर्नु पर्नेछ ।

परिच्छेद - ४

मर्मत सम्भार कोष स्थापना तथा परिचालन

१५. मर्मत सम्भार कोषको स्थापना:

- (१) नगरपालिका स्तरबाट सम्पन्न पूर्वाधार आयोजनाहरूको नियमित मर्मत सम्भार गर्नको लागि आवश्यक श्रोतको सङ्कलन तथा परिचालन गर्न नगरपालिका र मर्मत सम्भार/संरक्षण समिति गरी दुईवटा छुट्टाछुट्टै मर्मत सम्भार कोष रहने छ ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम नगरपालिका स्तरमा रहने कोषमा रहने रकमको सङ्कलन तथा सो रकमको परिचालनका लागि नगरपालिकाले स्थानीय संचित कोषको खाता रहेको बैङ्क वा वित्तीय संस्थामा एक छुट्टै खाता खोली राख्नु पर्नेछ ।
- (३) नगरपालिका स्तरीय कोषको प्रयोग तथा सञ्चालन प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ ।
- (४) उपदफा (१) बमोजिम मर्मत सम्भार/संरक्षण समिति स्तरमा रहने कोष सम्बन्धित मर्मत सम्भार/संरक्षण समितिको निर्णय अनुसार नगरपालिकाले तोकेको बैङ्क वा वित्तीय संस्थामा सम्बन्धित मर्मत सम्भार/संरक्षण समितिको नाममा राख्नु पर्नेछ ।
- (५) उपदफा (४) बमोजिमको खाताको सञ्चालन सम्बन्धित मर्मत सम्भार/संरक्षण समितिको अध्यक्ष, कोषाध्यक्ष र सचिवको संयुक्त दस्तखतबाट हुनेछ र खाता सञ्चालकहरूमध्ये अनिवार्य रूपमा कम्तीमा एक जना महिला हुनु पर्नेछ ।
- (६) नगरपालिका र सो अन्तर्गतको वडा कार्यालयले निर्माण व्यवसायी वा उपभोक्ता समिति मार्फत निर्माण गरिने पूर्वाधार आयोजनाको लागि विनियोजित कुल बजेटको नगर सभाले तोकेको १ (एक) प्रतिशत रकम मर्मत सम्भार कोषको लागि विनियोजन गर्नु पर्नेछ र सो रकम लागत अनुमानमा नै समावेश गरेको हुनु पर्नेछ ।

- (७) उपभोक्ता समिति मार्फत सञ्चालन गरिने सामुदायिक पूर्वाधार आयोजनाको मर्मत सम्भार बापत विनियोजित बजेटको १.५ प्रतिशत रकम योजना सम्पन्न पश्चात नगरपालिकाको मर्मत सम्भार कोषमा रहनेछ ।
- (८) निर्माण व्यवसायी मार्फत सञ्चालन गरी उपभोक्ता समिति वा संरक्षण समितिलाई हस्तान्तरण गरिने सामुदायिक पूर्वाधार आयोजनाको हकमा आयोजना हस्तान्तरणसँगै मर्मत सम्भार कोषको लागि विनियोजित रकम नगरपालिकाको मर्मत सम्भार कोषमा रहनेछ ।
- (९) नगरपालिकाले उपभोक्ता समिति वा संरक्षण समिति स्तरको मर्मत सम्भार कोषमा रकम हस्तान्तरण गर्नु पूर्व त्यस्तो समिति नगरपालिकाको प्रचलित कानून बमोजिम दर्ता भएको हुनु पर्नेछ ।
- (१०) यस दफा बमोजिम उपभोक्ता समिति वा संरक्षण समितिले मर्मत सम्भार कोषमा प्राप्त रकम मर्मत सम्भार कार्यमा खर्च गर्नुपूर्व मर्मत सम्भार कार्यको विस्तृत विवरण सहितको योजना नगरपालिकाबाट स्वीकृत गराउनु पर्नेछ ।
- (११) मर्मत सम्भार समिति वा संरक्षण समितिले दफा १५ को उपदफा (१०) बमोजिम नगरपालिकाको स्वीकृती बिना खर्च गरेको पाइएमा नगरपालिकाले समुहको बैङ्क खाता रोक्का गरी आवश्यक कारबाहीको प्रक्रिया अगाडि बढाउन सक्नेछ ।
- (१२) मर्मत सम्भार वा संरक्षण समितिले रु. १०,०००। (अक्षरूपी दश हजार) भन्दा बढी रकम मर्मत सम्भार कार्यको लागि खर्च गर्नु पर्दा नगरपालिका वा वडा कार्यालयबाट अनिवार्य रुपमा प्राविधिक डिजाईन तथा लागत अनुमान गराइ स्वीकृत लागत अनुमान अनुसार मर्मत सम्भार कार्य गर्नु पर्नेछ ।
- (१३) अन्य कुनै निकायबाट मर्मत सम्भार कोष बापतको रकम नगरपालिकामा प्राप्त हुन आएमा उक्त रकम नगरपालिकाको मर्मत सम्भार कोषमा राख्नु पर्नेछ ।
- (१४) नगरसभा वा कार्यपालिकाले समय क्रममा मर्मत सम्भार कोषको लागि छुट्टाएको रकम समेत यस कोषमा जम्मा गर्नु पर्नेछ ।

स्पष्टीकरण: सार्वजनिक पूर्वाधार आयोजनाहरूमा मर्मत सम्भारको लागि विनियोजित रकम नगरपालिकाको मर्मत सम्भार कोषमा राखिने छ ।

१६. **मर्मत सम्भार कोषको रकम प्रयोग गर्न नपाईने:** यस कार्यविधिमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि देहायको प्रयोजनको लागि कोषको रकम प्रयोग गर्न पाईने छैन,

- (क) नियमित प्रशासनिक कार्यको लागि,

- (ख) नियमित रूपमा गरिने विकास निर्माण सम्बन्धी कार्यहरूको लागि,
१७. दफा १५ को उपदफा (१) र (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै किसिमको गोष्ठी, अन्तरक्रिया, वा सेमिनारमा भाग लिन वा सञ्चालन गर्न पूर्वाधार आयोजनाको रेखदेखमा खटिने व्यक्तिको सिप अभिवृद्धि सम्बन्धी तालिममा सहभागी हुन लाग्ने खर्च गर्न बाधा पुऱ्याएको मानिने छैन ।
१८. कोषको लेखा तथा लेखा परीक्षण: कोषको लेखा तथा लेखा परीक्षण प्रचलित कानुनी व्यवस्था अनुसार हुनेछ ।
१९. कोषको रकम फ्रिज नहुने: कोषमा रहेको रकम आर्थिक वर्षको अन्त्यमा फ्रिज नभई मर्मत सम्भार कोषमा नै रहनेछ ।

परिच्छेद-५

विविध

२०. अनुगमन सम्बन्धी व्यवस्था:
- (१) नगरपालिकाले यस कार्यविधिबमोजिम मर्मत सम्भार कार्यको नियमित वा आकस्मिक रूपमा अनुगमन गर्नेछ ।
- (२) यस कार्यविधिबमोजिम उपभोक्ता समिति वा संरक्षण समितिले गरेको मर्मत सम्भार तथा पूर्वाधार आयोजनाहरूको व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यको नियमित अनुगमन नगरपालिका तथा वडा कार्यालयबाट हुनेछ ।
२१. बाधा अड्काउ फुकाउन सक्ने: यस कार्यविधिको कार्यान्वयनको क्रममा कुनै बाधा अड्काउ आएमा नगर कार्यपालिकाले त्यस्तो बाधा अड्काउ फुकाउन सक्नेछ ।
२२. कार्यविधिको संशोधन तथा परिमार्जन: कार्यपालिकाको बैठकले यस कार्यविधिमा आवश्यक संशोधन तथा परिमार्जन गर्न सक्नेछ ।
२३. बचाउ: यस अघि भए गरेका कार्यहरू यसै कार्यविधिबमोजिम भए गरेको मानिनेछ ।
२४. यस कार्यविधिमा भएका प्रावधानहरू प्रचलित कानूनसँग बाझिएमा बाझिएको हदसम्म स्वतः अमान्य हुनेछ ।

अनुसूची-१

(कार्यविधिको दफा ४ सँग सम्बन्धित)

सि. नं.	आयोजनाको नाम (कोड नं.)	वडा नं.	टोल	GPS Coordinate		अनुमानित लागत	निर्माण सुरु भएको साल	निर्माण सम्पन्न भएको साल	हालको अवस्था (कुनै एकमा चिन्ह लगाउने)			लाभान्वित घरधुरी	उपभोक्ता/संरक्षण समितिको कुनै एक पदाधिकारीको नाम	कैफियत
				long.	lat				राम्रा	चालु हालतमा तर सामान्य मर्मत गर्नुपर्ने	चालु हालतमा तर जीर्ण अवस्थामा			
१	खानेपानी योजना													
२	सिँचाई योजना													
	आयोजनाको नाम (कोड नं.)													
३	कृषि तथा ग्रामिण सडक नगरपालिकाबाट निर्माण भएको													

सि. नं.	आयोजनाको नाम (कोड नं.)	वडा नं.	टोल	GPS Coordinate		अनुमानित लागत	निर्माण सुरु भएको साल	निर्माण सम्पन्न भएको साल	हालको अवस्था (कुनै एकमा चिन्ह लगाउने)			लाभान्वित घरधुरी	उपभोक्ता/संरक्षण समितिको कुनै एक पदाधिकारीको नाम	कैफियत
				long.	lat				राम्रो	चालु हालतमा तर सामान्य मर्मत गर्नुपर्ने	चालु हालतमा तर जीर्ण अवस्थामा			
४	अन्य													

सन्धिखर्क नगरपालिका,

नगरपालिका भित्र निर्माण भएका पूर्वाधार आयोजनाहरूको विस्तृत विवरण (INVENTORY)

योजनाको विवरण अद्यावधिक गरिएको साल र महिना:

अनुसूची-२
(कार्यविधिको दफा ६ सँग सम्बन्धित)

.....नगरपालिका,.....जिल्ला

मर्मत सम्भार गर्नुपर्ने पूर्वाधार आयोजनाहरूको (विस्तृत विवरण)

मर्मत सम्भारको लागि माग गर्ने वडा: आ.व.

सिं नं.	आयोजनाको नाम (कोड नं)	वडा नं	टो ल	GPS Coordinate		सुरु योजना निर्माण हुँदाको लागत (रु)	निर्माण सुरु भएको साल	निर्माण सम्पन्न भएको साल	निर्माण सुरु भएको साल/ निर्माण सम्पन्न भएको साल			मर्मत सम्भारको लागि आवश्यक अनुमानित लागत (रु)	लाभान्वित घरधुरी	उपभोक्ता/संरक्षण समितिको कुनै एक पदाधिकारी		कैफियत
				Long.	Lat				वाह्य निर्माण सामग्रीहरू	स्थानीय सामग्रीहरू	कामदार (दक्ष्य/अदक्ष्य)			नाम	सम्पर्क नम्बर	
१	खानेपानी योजना															
२	सिँचाइ योजना															
३	कृषि तथा ग्रामिण सडक (नगरपालिकाबाट)															

	निर्माण भएको)															
४	अन्य															

सन्धिखर्क नगरपालिका

अनुसूची-३

(कार्यविधिको दफा ११ सँग सम्बन्धित)

.....योजना

हस्तान्तरण प्रमाण पत्र

सन्धिखर्क नगरपालिका र उपभोक्ता समिति नगरपालिका वडा नं बिच मिति मा योजना निर्माण तथा कार्यान्वयन गर्न सम्झौता भए बमोजिम उक्त आयोजनाको निर्माण कार्य सम्पन्न भएकोले सो योजनाको दिगो सञ्चालन, रेखदेख तथा मर्मत सम्भार समेतको जिम्मेवारी उपभोक्ता समितिले लिने गरी आज मिति का दिन योजना उपभोक्ता समिति सन्धिखर्क नगरपालिका..... वडा लाई हस्तान्तरण गरिएको छ ।

उपभोक्ता समितिको तर्फबाट	वडा कार्यालयको तर्फबाट	नगरपालिकाको तर्फबाट
नाम:	नाम:	नाम:
पद:	पद:	पद:
ठेगाना:	ठेगाना:	ठेगाना:
मिति:	मिति:	मिति:

नोट: परियोजना विशेषको लागि सम्बन्धित सहयोगी निकायको पनि हस्तान्तरण पत्रमा समावेश गर्न सकिने छ ।

नगरपालिकाको भुमिका:

- उपभोक्ता समिति वा संरक्षण समितिसँग आयोजनाको शुरुवाती चरण देखि छलफल गरी आयोजनाको गुणस्तर कायम राख्न आवश्यक प्रबन्ध मिलाउने,
- उपभोक्ता समिति वा संरक्षण समितिलाई आयोजनाको दिगोपनाको लागि मर्मत सम्भार कोष स्थापना तथा परिचालनमा सहजीकरण गर्ने,
- उपभोक्ता वा संरक्षण समितिको क्षमताले मात्र आयोजनाको मर्मत संभार गर्न सक्ने अवस्था नभएमा आवश्यक सहयोग गर्ने,
- निर्माण व्यवसायी मार्फत सञ्चालन भएका आयोजना न्यून गुणस्तरको कारणले आँशिक वा पूर्ण रूपमा सञ्चालन हुन नसकेमा आवश्यक प्रबन्ध मिलाउने,
- आयोजनाको समय समयमा अनुगमन गरी उपभोक्ता समिति वा संरक्षण समितिलाई आवश्यक सल्लाह सुझाव दिने,
- आयोजनाको प्रकृति अनुसार सम्भव भए सम्म बिमाको लागि समन्वय तथा सहजीकरण गर्ने,
- विपदका कारण आयोजना मर्मत सम्भार गर्नुपर्ने भएमा आयोजना मर्मत सम्भारको लागि आवश्यक सहयोग गर्ने ।

वडा कार्यालयको भुमिका

- उपभोक्ता समिति वा संरक्षण समितिसँग आयोजनाको शुरुवाती चरण देखि छलफल गरी आयोजनाको गुणस्तर कायम राख्न आवश्यक प्रबन्ध मिलाउने,
- उपभोक्ता समिति वा संरक्षण समितिलाई आयोजनाको दिगोपनाको लागि मर्मत सम्भार कोष स्थापना स्थापना तथा परिचालनमा सहजीकरण गर्ने,
- उपभोक्ता वा संरक्षण समितिको क्षमताले मात्र आयोजनाको मर्मत संभार गर्न सक्ने अवस्था नभएमा आवश्यक सहयोग गर्ने,
- निर्माण व्यवसायी मार्फत सञ्चालन भएका आयोजना न्यून गुणस्तरको कारणले आँशिक वा पूर्ण रूपमा सञ्चालन हुन नसकेमा आवश्यक प्रबन्ध मिलाउन सहजीकरण गर्ने,
- आयोजनाको समय समयमा अनुगमन गरी उपभोक्ता समिति वा संरक्षण समितिलाई आवश्यक सल्लाह सुझाव दिने,
- आयोजनाको प्रकृति अनुसार सम्भव भए सम्म बिमाको लागि सहजीकरण गर्ने,
- विपदका कारण आयोजना मर्मत सम्भार गर्नुपर्ने भएमा आयोजना मर्मत सम्भारको लागि आवश्यक सहयोग

उपभोक्ता समितिको भुमिका:

- आयोजनाको संरक्षण, व्यवस्थापन तथा मर्मत सम्भारको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाउने,
- आयोजनाको मर्मत सम्भारको लागि पुर्ण जिम्मेवार हुने,
- मर्मत सम्भार कोष स्थापना तथा परिचालनको लागि आवश्यक व्यवस्था गर्ने,
- उपभोक्ता समितिको क्षमताले आयोजनाको मर्मत सम्भार गर्न नसक्ने अवस्थामा मात्र आयोजना मर्मत सम्भारको लागि नगरपालिका तथा वडा कार्यालयबाट सहयोग लिने,
- आयोजनाको प्रकृति अनुसार सम्भव भएसम्म पुर्वाधार आयोजनाको विमा गर्ने,
- मर्मत सम्भार कोषको प्रचलित कानून अनुसार लेखा परीक्षण गराउने,
- पुर्वाधार आयोजना मर्मत सम्भार कार्यविधिमा भएको प्रावधान अनुसार अन्य कार्य गर्ने ।

अनुसूची-४

(कार्यविधिको दफा १२ सँग सम्बन्धित)

पूर्वाधार आयोजनाको मर्मत सम्भारको लागि छनोट भएका मर्मत सम्भार कार्यकर्ताको भूमिका देहाय बमोजिम रहने छ ।

- क. उपभोक्ता समिति वा संरक्षण समितिसँग भएको सम्झौता बमोजिम कार्य गर्ने,
- ख. मर्मत सम्भार कार्यकर्ताले सम्बन्धित आयोजना निर्माणाधिनमा छ भने निर्माणाधिन आयोजनामा परिचालित भइ कार्य गर्ने र सोको लागि उपभोक्ता समिति वा संरक्षण समितिले आवश्यक व्यवस्था मिलाउने,
- ग. निर्माणाधिन वा निर्माण सम्पन्न आयोजनाको नियमित रेखदेख गर्ने,
- घ. आयोजनामा मर्मत सम्भारको लागि बिना बजेट गर्न सकिने सरसफाई तथा सानोनिती मर्मत गरी आयोजना सञ्चालन गर्ने,
- ङ. आयोजनामा कुनै समस्या भएमा तुरुन्तै उपभोक्ता समिति वा संरक्षण समितिको जिम्मेवार व्यक्तिलाई जानकारी दिने,
- च. आयोजना मर्मतको लागि कुनै सामग्री खरिद गर्नुपर्ने भएमा उपभोक्ता समिति वा संरक्षण समितिलाई आवश्यक प्राविधिक सहयोग गर्ने,
- छ. नगरपालिका, मर्मतसम्भार समिति वा संरक्षण समिति वा अन्य कुनै निकायबाट आयोजनाको मर्मत सम्भार सम्बन्धी कुनै तालिम वा कार्यक्रममा सहभागी हुनको लागि छनोट गरेमा उक्त तालिम वा कार्यक्रममा सहभागी हुने,
- ज. उपभोक्ता समिति वा संरक्षण समितिको सल्लाह सुझाव बमोजिम आयोजनासँग सम्बन्धित अन्य कार्य गर्ने ।

अनुसूची- ५

(दफा १५ सँग सम्बन्धित)

१. मर्मत सम्भार समिति वा संरक्षण समितिको काम कर्तव्य र अधिकार देहायबमोजिम हुनेछ।
- (क) पूर्वाधार आयोजनाको कार्यान्वयन प्रक्रियाको जानकारी लिई उपभोक्ता वा संरक्षण समुहका सदस्यहरूलाई जानकारी प्रदान गर्ने,
 - (ख) आयोजना कार्यान्वयनको अवधि, कार्ययोजना तथा डिजाइन बारे नगरपालिका र निर्माण व्यवसायीसँग जानकारी लिई लाभग्राहीहरूलाई जानकारी प्रदान गर्ने,
 - (ग) नगरपालिका र निर्माण व्यवसायीले योजना कार्यान्वयन प्रक्रिया तथा मर्मत सम्भार कोषको व्यवस्थापनको लागि आह्वान वा आयोजना गरेको कार्यक्रममा सहभागी भइ आवश्यक सहयोग गर्ने,
 - (घ) समितिका पदाधिकारीहरूको कार्य सम्पादनलाई प्रभावकारी बनाउन समितिका सदस्यहरूको कार्य विभाजन र जिम्मेवारी बाँडफाँट गर्ने । साथै आवश्यक परेका समितिका सदस्यहरूको क्षमता विकास गर्ने,
 - (ङ) आयोजना कार्यान्वयनको क्रममा गुणस्तर कायम भए नभएको अनुगमन गरी आवश्यक परेमा नगरपालिका लाई जानकारी गराउने,
 - (च) आयोजना कार्यान्वयनको क्रममा मापदण्ड अनुसारको गुणस्तर नपाईएमा निर्माण व्यवसायीलाई गुणस्तर कायम गर्नको लागि अनुरोध गर्ने,
 - (छ) पटक/पटक अनुरोध गर्दा पनि निर्माण व्यवसायीबाट मापदण्ड अनुसारको गुणस्तर कायम नभएमा नगरपालिका वा अन्य सम्बन्धित निकायमा जानकारी गराउने,
 - (ज) मर्मत सम्भार कार्यका लागि आयोजना मर्मत सम्बन्धी विशेष सिपको आवश्यक परेमा सोको आवश्यक व्यवस्था गर्न पहल गर्ने,
 - (झ) मर्मत सम्भार कोष स्थापना तथा परिचालन सम्बन्धी समय सापेक्ष नियम तर्जुमा गरी आम भेलाबाट सम्भव भएसम्म आम सहमति, आम सहमति हुन नसकेमा बहुमत सदस्यहरूबाट स्वीकृत गराई कार्यान्वयन गर्ने,
 - (ञ) लाभग्राहीहरूबाट सङ्कलन गर्ने सेवा शुल्कको निर्धारण उपभोक्ताहरूको आमभेलाबाट निर्णय गरी शुल्क निर्धारण गरी कार्यान्वयन गर्ने,
 - (ट) आम्दानी खर्चको हिसाब किताब चुस्तदुरुस्त राख्ने र प्रचलित कानून अनुसार लेखापरीक्षण, सार्वजनिक लेखा परीक्षण गरी पारदर्शिता कायम गर्ने,

- (ठ) उपभोक्ता समिति वा संरक्षण समितिमा आयोजना हस्तान्तरण पश्चात उक्त आयोजनाको मर्मत सम्भार गर्ने दायित्व उपभोक्ता समिति वा संरक्षण समितिको हुने भएकोले सोको लागि सुरुदेखि नै श्रोत तथा सिपको लागि आवश्यक व्यवस्था गर्ने,
- (ड) कुनै विशेष कारणवस आयोजनामा क्षति हुन गएमा उपभोक्ता वा संरक्षण समितिको एकल प्रयासले मात्र आयोजनाको मर्मत सम्भार गर्न नसक्ने अवस्थामा नगरपालिका वा अन्य सरोकारवाला निकायहरूसँग समन्वय र सहकार्य गरी आयोजनाको मर्मत सम्भार कार्यको लागि पहल गर्ने,
- (ढ) मर्मत सम्भारको लागि नगरपालिकाको योजना तर्जुमा प्रक्रियामा समावेश गर्नुपर्ने अवस्थामा सोको लागि समयमा नै योजना तर्जुमा प्रक्रियामा समावेश गर्न पहल गर्ने,
- (ण) आयोजनाको नियमित रेखदेख गर्ने,
- (त) आयोजनामा मर्मत सम्भारको लागि बिना बजेट गर्न सकिने सरसफाई तथा स-सानो कार्य गरी आयोजना सञ्चालन गर्ने,
- (थ) आयोजना सम्पन्न पश्चात उक्त आयोजनाको रेखदेख तथा मर्मत सम्भारको लागि स्थानीय स्तरमा उपभोक्ता समुहको निर्णय अनुसार मर्मत सम्भार कार्यकर्ता छनोट गरी निर्माण व्यवसायीसँगको सहकार्यमा सम्बद्ध आयोजनामा परिचालन गर्ने,
- (द) आयोजनामा कुनै समस्या भएमा नगरपालिका वा सम्बन्धित वडा कार्यालयमा जानकारी दिने,
- (ध) आयोजनाको प्रकृति अनुसार पूर्वाधार आयोजनाको बिमा गर्ने,
- (न) अन्य व्यवस्थाहरू उपभोक्ता समिति गठन तथा परिचालन कार्यविधिमा उल्लेख भए बमोजिमको हुनेछ ।

२. नगरपालिकाको काम कर्तव्य र अधिकार

- (क) निर्माण व्यवसायी मार्फत आयोजना सञ्चालन हुने स्थानीय समुदायसँग छलफल गरी स्थानीय उपभोक्ताहरूको प्रतिनिधित्व हुने गरी उपभोक्ता समिति वा आयोजना संरक्षण समिति गठन गर्न सहजीकरण गर्ने,
- (ख) निर्माण व्यवसायी मार्फत पूर्वाधार आयोजना सञ्चालन गर्दा आयोजना सञ्चालन प्रक्रिया, आयोजनाको डिजाईन तथा लागत अनुमान सम्बन्धमा स्थानीय उपभोक्ता वा संरक्षण समितिलाई कार्यक्रम कार्यान्वयन पूर्व जानकारी दिने,

- (ग) उपभोक्ता समिति वा संरक्षण समितिसँग आयोजनाको सुरुवाती चरणदेखि नै छलफल गरी गुणस्तर कायम गर्नको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाउने,
- (घ) आयोजना सम्पन्न भए पश्चात उपभोक्ता वा संरक्षण समितिलाई हस्तान्तरण गर्ने सम्बन्धमा स्थानीय समितिलाई आश्वस्त पारी मर्मत सम्भार कोषको व्यवस्थाका विषयमा उपभोक्ता समिति वा संरक्षण समितिसँग छलफल गरी उपभोक्ता समिति वा संरक्षण समितिलाई मर्मत सम्भार कोष स्थापना गर्नको लागि उत्प्रेरित गर्ने,
- (ङ) उपभोक्ता वा संरक्षण समितिलाई कानुनी मान्यता प्रदान गर्नको लागि आवश्यक प्रक्रिया पुरा गर्न सहजीकरण गर्ने,
- (च) आयोजना हस्तान्तरण पश्चात आयोजनाको मर्मत सम्भार गर्ने व्यवस्था उपभोक्ता वा संरक्षण समितिको हुने भए तापनि उपभोक्ता समितिको एकल प्रयासले सम्भव नहुने अवस्थामा आवश्यक आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग गर्ने,
- (छ) नगरपालिका भित्रका पूर्वाधार आयोजनाहरूको अद्यावधिक अभिलेखीकरण गर्नुका साथै मर्मत सम्भार गर्नुपर्ने आयोजनाहरूको प्राथमिकीकरण गरी बजेट विनियोजनको लागि आवश्यक प्रक्रिया मिलाउने,
- (ज) निर्माण व्यवसायीसँग पूर्वाधार आयोजना कार्यान्वयन गर्ने शिलशिलामा सम्झौता गर्दा आयोजना हस्तान्तरण गरिएको १ (एक) वर्ष (सम्झौतामा तोकिएको अवधि) सम्म योजनामा कुनै समस्या भएमा उक्त योजनाको मर्मत सम्भार सम्बन्धित निर्माण व्यवसायीले गर्नुपर्ने व्यवस्था गर्ने,
- (झ) कुनै भविष्य परी उपभोक्ता समिति वा संरक्षण समितिलाई हस्तान्तरण भएको आयोजना अचानक मर्मत सम्भार गर्नुपर्ने अवस्था आएमा उपभोक्ता समितिको एकल प्रयासले मर्मत सम्भार गर्न नसक्ने अवस्थामा कार्यपालिकाले निर्णय गरी नगरपालिकाले मर्मत सम्भार कार्यको लागि सहयोग गर्नेछ,
- (ञ) आयोजना निर्माण गर्ने क्रममा निर्माण व्यवसायीको लापरबाहिको कारणले गर्दा उक्त आयोजना बिग्रन गएको अवस्थामा उक्त आयोजनाको मर्मत सम्भार गर्ने कार्य निर्माण व्यवसायीले नै गर्नु पर्नेछ,
- (ट) उपभोक्ता समिति वा मर्मत समिति, आदिको योजना मर्मत सम्भार तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी आवश्यक क्षमता अभिवृद्धि गर्ने,
- (ठ) आयोजनाको प्रकृति अनुसार सम्भव भएसम्म पूर्वाधार आयोजनाको बिमाको लागि समन्वय तथा सहजीकरण गर्ने,

(ड) समय समयमा हस्तान्तरित योजनाहरूको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गरी उत्कृष्ट उपभोक्ता समिति वा संरक्षण समितिलाई प्रोत्साहन स्वरूप पुरस्कार प्रदान गर्ने ।

प्रमाणीकरण मिति: २०८२/०४/०७

आज्ञाले,
(खिमानन्द भुसाल)
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

सन्धिखर्क नगरपालिका